

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ
Úřad ČČK
169 00 Praha 6, Rozdělovská 63

TISKOVÁ ZPRÁVA ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE ZE 7.VI.2017

40 LET DODATKOVÝCH PROTOKOLŮ K ŽENEVSKÝM ÚMLUVÁM – 40 LET NOVÉHO HUMANITÁRNÍHO PRÁVA

Osmého června 1977 v Ženevě zástupci 109 států světa – včetně obou tehdejších supervelmocí USA a SSSR a včetně Československa – konsensuálně přijali texty dvou Dodatkových protokolů k Ženevským úmluvám. Tento okamžik je pokládán za významný mezník v kodifikaci mezinárodního humanitárního práva a oba protokoly jsou aktuální i dnes, po čtyřech desítkách let.

Čtyři Ženevské úmluvy o ochraně obětí válek z 12.8.1949 jsou všeobecně považovány za základní kodex mezinárodního humanitárního práva chránícího vybrané skupiny osob před válečným násilím a s cílem mírnit lidské utrpení regulujícího způsoby a prostředky vedení ozbrojených konfliktů. Jejich

smluvními stranami jsou dnes všechny suverenní státy světa. Mohl by vzniknout dojem, že jejich doplnění přijetím dvou Dodatkových protokolů¹ v r.1977 nezaslouží tolik pozornosti, jako Ženevské úmluvy samotné. Opak je však pravdou a ne nadarmo byly oba dodatkové protokoly v době svého přijetí nazývány „Chartou Humanity“.

V čem je hlavní přínos těchto smluv?

V první řadě **posilují ochranu zdravotní péče**, tedy ochranu raněných a nemocných a těch, kdo jim zdravotní péči poskytují. Zatímco Ženevským úmluvám z r.1949 dominuje ochrana vojenských zdravotníků a vojenských zdravotnických zařízení, rozšiřuje první z Dodatkových protokolů ochranu právě civilních zdravotnických jednotek a civilních zdravotníků. Komplexně upravuje také práva nemocných.

Dodatkové protokoly **posilují postavení národních společností** Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce, a to opět zejména na poli poskytování zdravotní péče a pomoci civilnímu obyvatelstvu.

¹ *Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. 8. 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. 8. 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter.* Vyhlášeny ve Sbírce zákonů pod č. 168/1991 Sb.

V neposlední řadě bylo Dodatkovými protokoly mezinárodní humanitární právo obohaceno o řadu ustanovení **chránících civilní populaci před útokem a jeho následky** – mimo jiné tím, že byl poprvé definován pojem *civilní objekt*, jako každý jiný objekt, než objekt vojenský. Významným přínosem zde byla kodifikace zákazu tzv. *nerozlišujících útoků* nebo zakotvení ochrany organizací a personálu *civilní obrany*.

Zapomenut by neměl být ani fakt, že druhý z Protokolů představoval první samostatnou úmluvu chránící oběti nemezinárodních ozbrojených konfliktů, tzv. občanských válek.

*

Oba Protokoly, byť v mnohém kodifikovaly již stávající **obyčejové právo** své doby a přes to, že za uplynulých 40 let vznikla řada dalších norem mezinárodního humanitárního práva, si zachovávají svou aktuálnost a potřebnost i dnes a uplatňují se i v dnešních formách ozbrojených konfliktů. To potvrzuje mimořádný význam jejich přijetí.

Zejména ochrana zdravotní péče je stále aktuální, jak o tom svědčí projekt Červeného kříže *Health Care in Danger (Zdravotní péče v nebezpečí)*.

Více o významu obou dodatkových protokolů můžete nalézt v **příspěvku prezidenta ČČK** v Novinách ČČK č. 1/2017.

Doc. Dr. Marek Jukl
prezident ČČK

Dr. Josef Konečný
ředitel Úřadu ČČK